

RECENZIJE.

1. — **Theologica Catholica Slovaca** (časopis Slovenskeje učeneje spoločnosti, sv. I (za god. 1941), Bratislava 1941, vel. 8°, str. 160. Urednik: sveuč. prof. dr. Aleksander Spesz.

2. — **Godišnik na sofijskija univerzitet**, VI. Bogoslovski fakultet, 8°, str. 586, Sofia 1940.

3. — **Balić fra Carolus: Annua relatio commissionis scotisticae, ratio criticae editionis operum omnium J. D. Scoti, anno II, 1939/40**, 8°, str. 122, Romae 1941.

1. — Slovački katolici istupaju s ovim sveskom kao prvim svojim stručnim prinosom na znanstvenom bogoslovskom polju. Među osam raznovrsnih znanstvenih struka, okupljenih u Slovačkom znanstvenom društvu, bit će svakogodišnje s jednim sveskom zastupano i katoličko bogoslovlje. Prvi svezak za god. 1941. obseže 10 tiskanih araka u velikom obliku osmine, na finom papiru, u dvovrsnom slogu. Cijena je za prva 4 sveska 160, za inozemstvo 200 Ks, a za pojedini svezak razmjerno. Urednik je prokušana i spremna sila, na peru poznat i priznat autor knjiga iz filozofskog i bogoslovskog područja.

Uz dva urednikova priloga (»Razlozi prijatnog upliva katolicizma na populaciju« i »Opaljena ruka u crkvi sv. Martina u Bratislavi«) još je pet domaćih ljudi zastupano u ovom prvom svesku (Buban, Buda, Bucko, Faith i Šurjansky). Svi su njihovi prilozima na slovačkom jeziku, osim dvaju na latinskom. Dva obrađuju pitanja s domaćega tla (»Visitatio Zathayana in comitatu Zoliensi g. 1561.«, i »Slovenski katolicki kazatelia 18. storočia«), a ostali probleme od općeg naučnog zanimanja. — Na njemačkom je jeziku prinos prof. A. Landgrafa: *Zeitgenössische Dichtung und Kunst in den theologischen Werken der Früh-scholastik*. — Kritički je pregled u glavnom ispunio sam urednik vrlo uspješim i stručno zrelim kritikama djela iz domaće i strane znanstvene literature.

Prvim svojim znanstvenim nastupom na bogoslovskom polju mogu slovački katolici biti potpuno zadovoljni. Mi Hrvati imamo nešto veću i jaču literarno-znanstvenu tradiciju iza sebe, pa ipak znamo i osjećamo, kako je težak posao buditi zanimanje za stručna pitanja na ovom polju. Vrijeme u kojem živimo ne pogoduje bogoslovskoj struci ni problemima koje ona raspravlja prema načelima evanđeoskih ideala; ali to ne smije biti uzrokom nehaja, a još manje nerada. Na sva pitanja javnoga života, pa napose na pitanja znanstvenog značaja, ima mnogo toga reći i primijetiti kršćanska znanost, kako je zastupa katoličko bogoslovlje u onim svojim granama koje se nazivaju praktičnim bogoslovljem. Te misli zastupa i urednik časopisa »Theologica catholica slovaca«, pa na prvom uspjehu čestitamo njemu i njegovim suradnicima među bratskim slovačkim narodom.

2. — O »Godišnjacima« bugarskog bogoslovskog fakulteta sam izvjestio čitatelje »Bogoslovske Smotre« u god. 1940, str. 479 (»Naučni rad bugarskog bogoslovskog fakulteta u Sofiji«). Ovaj svezak XVII. iznosi znanstvene radnje profesora u god. 1939/40. Na prvom je mjestu drugi dio velezanimive radnje prof. Džulgerova »O društvu »Dobri samarićanin«, prilog domaćoj bugarskoj povijesti religija s kritičkom ocjenom o vrijednosti načela, što ih to društvo razvija i zastupa. — Na drugom je mjestu radnja prof. Ivana Markowskoga: »Religijsko-filozofski problemi knjige Job«, koja će se nastaviti. — Na trećem mjestu dolazi prvi teorijski dio opširno zasnovane radnje prof. protojereja Hr. Dimitrova: »Vjerski odgoj i obitelj«. — Na četvrtom mjestu prilog arhimandrita dr. Evg. Sapundžijeva: »Uvodne misli i građa za studij povijesti religija« na bogoslovskom fakultetu. Autor napose upozoruje na tri kategorije ostataka nekadanjeg poganskog vjerovanja u bugarskom pučkom životu, od kojih jedan podržaje crkva, drugi sam puk, a treći stoji u neizravnoj vezi s vjersko-crkvenim svetinjama. Iznosi zatim građu iz bugarskog narodnog života u vezi s rođenjem, ženidbom, pokopom, i dr. — Na petom je mjestu velika radnja prof. G. St. Paševa pod naslovom: »Vlasništvo u svijetlu kršćanskog morala«. O njoj će mi, nadam se, biti moguće još napose govoriti. Ovdje ističem, da je teza autorova o potrebi privatnog vlasništva, o dužnostima što odatle izvire za pojedinca prema zajednici, te pitanja što ih na pretres iznosi suvremeni društveni život sa svim teškoćama i oštricama u naše vrijeme — strogo usmjerena prema evanđeoskim načelima Kristova morala. Čitava radnja može za shvaćanje modernog inteligentnog bugarskog sloja biti baš danas od velike koristi. — Posljednja je u ovom zborniku radnja prof. Ivana Goševa: Pravila studijskog manastira, gdje iznosi pokraj uvoda o tom carigradskom manastiru, tekst i komentar pravila, koja se pripisuju sv. Teodoru Studiti.

Iz gornjega se vidi, da ni ovogodišnji zbornik nipošto ne zaostaje za prijašnjima po vrijednosti i važnosti donesenih znanstvenih radova.

3. — Predsjednik komisije za kritičko izdanje djela franjevačkog prvaka u filozofiji i teologiji Ivana Duns Skota, prof. K. Balić daje ovdje izvještaj o radu komisije u godini 1939/40. Ne iznosi samo nastojanje i trud obavljen do sada, nego i osnove što ih komisija ima izvršiti; prikazuje načela kojih se drže članovi u radu, a što je napose spomena vrijedno: donosi oglede izvora, oznake kodeksa i tekst pojedinih čitanja sa svim znanstvenim aparatom, koji je u tom poslu potreban. Otud se dobiti može pojam kakav je golem posao preuzela komisija i kolika će biti njezina zasluga, kad svoj važan posao uspješno završi. Uz ostale trudbenike uspjehu će najviše pridonijeti okretnost i neumornost predsjednika prof. Balića.

prof. A. Ž.

Niedzielski dr. Feliks: Socijalni eseji, izdalo Akademsko križarsko bratstvo »Mahnić«, Zagreb 1941, mala 8°, str. 64, cijena 6 Kn.

Ros Hermon: Socijalni razgovori, izdala Nadbiskupska kancelarija Katoličke Akcije, Zagreb 1940, 8°, str. 80, cijena 12 Kn.

1. — Tri su eseja donesena u ovoj maloj knjižici: Temelji marksističke ideologije, Dijalektički materijalizam i Socijalna nauka Crkve, — jedan od drugoga vrijedniji i potrebniji za ispravno gledanje na ove aktualne probleme. Autor ih je i donio s namjerom: da omladini objasni i u pravom svijetlu pokaže tobožnje »naučne« osnove komunizma; s druge strane da prikaže i upozori što o njima sudi katolička Crkva i što ona sama poduzima da iznađe i ostvari rasplet pitanja, koja traže svoje žurno rješenje. Svoje misli je iznio na uvjerljiv, jasan i dotjeran način, pa će ova knjižica nesumnjivo mnogo dobra donijeti, ako se proširi i među onima, kojima bi bila najpotrebnija.

2. — U »Socijalnim razgovorima« je pisac (koji se krije pod pseudonimom Ros Hermon) nanizao misli o najsuvremenijim pitanjima društvenog života. Valja reći, da su mu izvodi vrlo dobri, pisani uvjerljivo, živo i s puno poznavanja individualne i kolektivne psihe.

Neke su stranice posebna upozorenja (str. 21, 23, 26, 27, 34, 37, 48 i dr.). Istina, nije svaki izvod baš bez prigovora (stvaranje novih gradova [str. 39], povratak k prirodi [str. 42]); osim toga stvar je pisana za vrijeme opstanka Jugoslavije, pa su pojedinačni pogledi ponešto obojeni svijetlom, što se s toga gledišta razlijevalo, a danas je ono u glavnom bar iščezlo; ima i po koji taj izraz što zanosi na balkanštinu (16, 19, 31). Ali sve su to sitnice: knjiga je kao popularni kritički prikaz društvenih pitanja (komuna, nacionalizam, selo, grad, zadruga, podloga valute, narodni radovi, zločini, gospodarska kontrola i sl.) što moraju zanimati svakoga građanina, skroz pozitivan prilog. Šteta što je pisac uzeo pseudonim; to više nije u modi, a kao da kod čitatelja umanjuje vrijednost iznesenog gradiva. Kancelarija Katoličke Akcije je dobro učinila, kad je ovu knjižicu stavila u promet. Neka joj pomogne i k raširenju.

prof. A. Ž.

1. — **Dr. Antun Akšamović: Uzvišeni apostolat katoličke crkve** korizmena poslanica za godinu 1942, 8°, str. 20.

2. — **Benedikt Baur: Rasvijetli se!** Izdao zbor franjevačke omladine, preveli: F. Gassmann i A. Gregić franjevci, I. dio (1940), 8°, str. 336, Biskupijska tiskara Đakovo; II. dio (1941), 8°, str. 388, Tipografija Zagreb.

3. — **Dr. Tihomir Toth: Priroda zove**, preveo dr. Josip Rožman, 8°, str. 220, Senj 1941. Tisak Narodne tiskare, Zagreb.

4. — **Hardy Schilgen: Tajna bračne sreće**, preveo Milan Lang, 8°, str. 116, Zagreb 1942, izdavač Msgr. dr. M. Beluhan.

1. — Djakovački biskup preuzv. g. dr. A. Akšamović riše u svojoj ovogodišnjoj korizmenoj poslanici svojim vjernicima veličinu apostolata katoličke Crkve, kojoj i predstavništvo svjetovne vlasti u novoj našoj državi priznaje Božansko poslanje među narodima. Značaj Crkve određuje njezin cilj, koji joj je dao Isus Krist: »Ona je duhovno kraljevstvo koje ima prednost pred svakim drugim državnim uređenjem. Crkva će trajati do konca svijeta, dok se to ne može kazati o državama. Države imaju svoje granice i određeno područje, a Crkva skuplja sve narode u svoje krilo. Ona se brine za vječno, nebesko dobro svojih vjernika. Njezina je vlast drugoga, Božanskoga, višega podrijetla nego vlast državnih poglavara, zato je ona neodvisna od svake